

Tweemaandelijks uitgave Protestantse Gemeente Wassenaar • nr. 34 • oktober/november '17 • www.pkn-wassenaar.nl

In dit nummer

Pagina 3: Van Ommerenpark

Hetty Lugthart nam in augustus afscheid als pianist van de zangdiensten in het Van Ommerenpark.



Pagina 4 Jarige

Gemeentelid Stella Philipse werd 90 jaar. Jilles de Klerk sprak met haar. "Er gebeurt helemaal niets als je negentig wordt."



Pagina 5: Veerhuis

De paneldiscussie met gasten in de Messiaskerk gaat een tweede seizoen in, dit keer met gemeenteleden met een bijzonder verhaal.



Pagina 6: Digitalisering

Naar aanleiding van de app 'Protestantse Kerk' geven Paul Koster en Ron Snelleman hun visie op de digitalisering van de kerk.



Pagina 7: Expositie

Dick den Ouden belicht de Kerk & Kunst-expositie van kunstenaar Liesbeth Lehr over verstilling en het doorgronden van het leven.



WIT

J.C. Schagen

Als ik van u moet spreken, doe ik alle mooie woorden weg ik wil maar liever weinig zeggen ik wil maar liever enkele kale woorden zeggen wat arme kale stenen, dat is mijn verhaal mooie woorden denken alleen maar aan zichzelf, ze weten van dienen niet de goede woorden zijn arm en naakt als Franciscus ze zijn trouw enkele goede woorden, dat is genoeg want er mag niets komen tussen u en mij eigenlijk wil ik liever met u zwijgen.

Uit: J.C. Schagen:
Ik ga maar en blijf



Overdenking: het Zonnelied van Franciscus van Assisi

Loof de Heer met al wat leeft

Volgens de overlevering heeft Franciscus van Assisi, stichter van de Franciscaner kloosterorde, zijn Zonnelied vlak voor zijn dood geschreven. Of liever: gedictieerd. Want Franciscus was in de laatste weken van zijn leven zo verzwakt dat hij niet meer rechtop kon zitten. Het was niet het eerste lied dat hij maakte.

Door Kees Mos

Nog vele andere liederen dichtte Franciscus voor de broeders om te zingen. Maar het Zonnelied springt er toch uit. Nooit was hij in wat hij dichtte immers zo persoonlijk geweest. Voor ons, postmoderne mensen, na Middeleeuwen, Verlichting en moderne tijd, is dat niet direct duidelijk. Maar wie de tekst van het Zonnelied rustig op zich in laat werken, kan het denk ik ook nu nog wel ontdekken.

Groot goddelijk plan

Het lied begint met een lofprijzing: God als allerhoogste Heer, bron van al wat leeft, ver boven alle schepselen verheven. Het is meer dan een eerbiedige aanhef. Het is bovenal autobiografisch bedoeld. Zo ervoer Franciscus zijn eigen leven. Als onderdeel van Gods immense schepping, de creatuur, zoals hij die zelf noemde. Naast hem waren de dieren en de planten, boven hem de hemellichamen en onder hem het water en de aarde. Als mens voelde hij zich slechts een schakel in dat grote geheel. Een onderdeel in een groot goddelijk plan.

Wie de levensgeschiedenis van Franciscus kent, herinnert zich ongetwijfeld het verhaal over zijn bekering. Als koopmanszoon leidde hij een luxe en losbandig leven. Zijn ouders hadden hem bij zijn geboorte de naam Johannes gegeven, maar zijn vele reizen naar het toen nogal wufte Frankrijk gaven hem de bijnaam de Fransoos (Franciscus). Hij ambieerde het ridderschap en leefde feitelijk



Franciscus van Assisi, patroonheilige van de dieren

ver boven zijn stand. Totdat hij die wonderlijke droom kreeg, met daarin die stem die hem vroeg: 'Van wie heb je meer te verwachten? Van de heer of van de knecht...?'

>> Lees verder op pagina 3

Doorgaan met zomerdiensten

Gedurende zes weken in juli en augustus was er iedere zondag een gezamenlijke morgendienst in één van de drie wijkkerken en een gezamenlijke avonddienst in een andere wijkkerk. Aan de commissie Eredienst is gevraagd om een advies te geven aan de kerkenraad voor de zomerperiode van 2018.

Door Marianne Mewissen

De commissie Eredienst heeft de meningen gevraagd van alle gemeenteleden op zondag 27 augustus en zondag 3 september met behulp van een enquêteformulier.

Dus niet alleen van de kerkgangers die (één van) de zomerdiensten hebben bijgewoond. Er zijn 154 formulieren ingeleverd. We zouden voor de meeste echtparen het aantal kunnen verdubbelen, want heel vaak had één van de twee het formulier ingevuld. De commissie is blij met de ruime respons van de gemeenteleden.

Ja of nee?

Op de eerste vraag 'Kunt u zich vinden in de opzet van de gezamenlijke zomerdiensten, dus één morgen- en één avonddienst?' zeiden 105 respondenten:

'ja', en 49 mensen 'nee'. Daarbij werd 27 keer opgemerkt dat de avonddiensten niet nodig waren. Als praktische bezwaren werden genoemd: de afstand, soms verwarring over plaats en tijd, krappe ruimte voor koffiedrinken, parkeren en de toegankelijkheid voor minder mobiele gemeenteleden in een voor hen onbekende omgeving.

>> Lees verder op pagina 3

Colofon

Dit informatieblad is een uitgave van de Protestantse Gemeente Wassenaar en verschijnt eenmaal per twee maanden.

Oplage:
1.650 exemplaren

Redactieadres:
Protestantse Gemeente Wassenaar
Kerkelijk bureau
Schoolstraat 4
2242 KH Wassenaar
gemeentenieuws@pkn-wassenaar.nl
www.pkn-wassenaar.nl
(070) 511 40 68

Openingstijden kerkelijk bureau:
Maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag
van 9.00-12.00 uur

Rekeningnummers:
NL50 FVLB 0699 8411 19
t.n.v. Protestantse Gemeente te
Wassenaar (kerkelijke bijdrage en
collectebonnen)

NL95 RABO 0128 0850 02
t.n.v. Diaconie Protestantse Gemeente
Wassenaar (diaconale giften en giften
kerkwebradio)

NL57 FVLB 0635 8167 25
t.n.v. Protestantse Gemeente Wassenaar
inzake kerkblad voor een vrijwillige
bijdrage

Redactie en redactieraad:
Nelleke van Duijn, Henk Hogewoning
(eindredactie), Rick van Keulen, Jilles de
Klerk, Marianne Mewissen en Kees Mos

Redactionele ondersteuning:
Ellen van der Vis

Post voor de redactie:
gemeentenieuws@pkn-wassenaar.nl
of per post naar het kerkelijk bureau
(zie boven)

Realisatie en druk:
Duocore, Katwijk

(advertenties)

Nils Holger Moormann *Bookinist* bij Haasnoot interieurs in Wassenaar.



haasnoot interieurs
Langstraat 29 Wassenaar / haasnoot.com

Beveiligingen
deskundig & betrouwbaar

Van Zuylen van Nijeveltstraat 244/246, 2242 LL Wassenaar



I-ami BV

- Beveiliging
- Data
- Electrotechniek
- Telecom
- EIB systemen

www.i-ami.nl **070-511 67 38**

Wekelijkse en maandelijkse activiteiten

	Activiteit	Locatie	Contactpersoon
Maandagavond Wekelijks	Cantorij, 19.30-21.30 uur	Kievietkerk	mw A. Jansen-Kot T (0252) 222 259
Dinsdagochtend Wekelijks	Openstelling kerk, 10.30-12.30 uur	Dorpskerk/Stiltecentrum	mw K. Taal T (070) 511 12 49
Woensdagochtend Wekelijks	Ochtendgebed, 10.00 uur	Kievietkerk	mw Sh. Keilholz T 06-15 37 72 20
Woensdagmiddag September t/m mei, 1x per twee weken*	Altijd Welkom, 14.30-16.30 uur	Messiaskerk	mw G. van Kesteren T (070) 514 46 33
Woensdagavond Wekelijks	Cantorij, 20.00-22.00 uur	Dorpskerk	R. Jansen T (0252) 222 259
Woensdagavond Wekelijks	Cantorij, 20.00 uur	Messiaskerk	C. van Delft T (071) 401 24 20
Donderdagavond Vanaf 5 oktober t/m maart	Koorruïne-avonden, 20.15 uur	Koorruïne Dorpskerk	mw Sh. Keilholz T 06-15 37 72 20
Vrijdagochtend 2e vrijdag van de maand	Zangmorgen, 10.30-11.30 uur	Van Ommerenpark	mw N. van Duijn T (070) 511 62 15
Vrijdagmiddag Wekelijks	Viering, 16.00 uur	Duinstede	mw H. Postma T (070) 754 33 33
Vrijdagavond Wekelijks	Weeksluiting, 19.00 uur	Sophieke Huis/Theaterzaal	ds. J.A.D. van der Boon T (070) 517 11 48
Vrijdagavond Wekelijks*	Rejoice, 19.30-20.30 uur	Messiaskerk	J. van den Akker T (070) 5179790

* Zie voor de data het programmaboekje en/of de website www.pkn-wassenaar.nl

Bijzondere activiteiten

	Activiteit	Locatie	Contactpersoon
Zaterdag 7 oktober	Bazaar, 10.00-16.00 uur	Messiaskerk	Hilde Westera E hildewestera@hetnet.nl
Maandag 9 oktober Dinsdag 10 oktober	Kerkenpad scholen	Dorpskerk	
Woensdag 11 oktober	Kerkcafé, 11.15-12.45 uur	Kievietkerk	Ria Snelleman T (070) 517 87 26
Woensdag 11 oktober Woensdag 25 oktober Woensdag 8 november Woensdag 22 november	Kerk en Israël: cursus kennismaking met het Hebreeuws, 14.00-15.30 uur	Messiaskerk	Elly Schipper T (070) 511 19 70
Zaterdag 14 oktober	Kerk & Kunst: opening expositie 'Verstillig' van Liesbeth Lehr, 15.00 uur	Messiaskerk	Maria Metz E mariametz@casema.nl
Zondag 15 oktober	Tea Inn, 14.30 uur en MMM, 15.30 uur	Messiaskerk	John Mewissen T (070) 511 50 31
Woensdag 8 november	Kerkcafé, 11.15-12.45 uur	Kievietkerk	Ria Snelleman T (070) 517 87 26
Zondag 12 november	Tea Inn, 14.30 uur en MMM, 15.30 uur	Messiaskerk	John Mewissen T (070) 5115031
Zondag 19 november	Najaarsconcert Van Wassenaer Orkest, 15.00 uur	Messiaskerk	www.vanwassenaerorkest.nl

Bazaar en veiling

Op zaterdag 7 oktober veranderen de kerkruimte en de achterliggende zalen van de Messiaskerk in een bruisende markt vol verrassende koopjes. U bent tussen 10.00 en 16.00 uur van harte welkom om te kijken of er iets van uw gading bij is. De opbrengst van de bazaar wordt verdeeld over een aantal goede doelen, waaronder de kerk zelf.

Om de marktkramen te vullen, zijn we zoals gewoonlijk op zoek naar tweedehands spullen die een tweede leven verdienen. Heeft u nog mooie en goed bruikbare spullen liggen die u niet meer gebruikt? Lever ze dan in voor de bazaar. De inleverdagen zijn op 3, 4 en 5 oktober, van 19.00 tot 20.30 uur. De meer waardevolle items die zijn ingebracht, worden

geveild op vrijdag 6 oktober. Denkt u iets voor de veiling te hebben, neem dan contact op met Peter van Ede via telefoonnummer 06-11 34 37 97.



Muziek Matinee Messiaskerk

Het tiende seizoen van de reeks Muziek Matinees in de Messiaskerk (MMM) begint spectaculair met een bel canto-programma van Italiaanse aria's uit de achttiende eeuw.

Op zondagmiddag 15 oktober zingt de operazangeres Annelies Prins, sopraan, aria's van Scarlatti, Caccini, Vivaldi, Händel en Giordani. Ze wordt begeleid door het PRINSEN KWARTET onder leiding van Manfred Berends. Dit strijkkwartet bestaat uitsluitend uit beroepsmusici. Het ensemble begeleidde vorig jaar het Bach Collegium Wassenaar in het kader van de serie MMM. De reeks muziekmatinees eindigt in het voorjaar van 2018.



Afscheid van Hetty van het Van Ommerenpark

Al meer dan tien jaar worden er elke tweede vrijdag van de maand religieuze liederen gezongen in het Van Ommerenpark. Barbara de Beaufort is er mee gestart en na haar vertrek heeft dominee Mos het overgenomen. Vanaf het begin begeleidde Hetty Lugthart het zingen altijd prachtig op de piano. Behalve de liederen speelde zij ook stukken van onder anderen Mozart en Bach, wat door alle aanwezigen erg werd gewaardeerd. Ook verzorgde zij de kerstliturgie, versierd met mooie tekeningen. Afgelopen zomer gaf Hetty aan dat ze wilde stoppen met de begeleiding. In augustus hebben wij met een feestelijk gezang afscheid van haar genomen. Hetty: nogmaals onze hartelijke dank voor alle inzet en creativiteit.

>> Vervolg van pagina 1

Evaluatie zomerdiensten

De informatie per kerkbrief en e-mail over de zomerdiensten blijkt voor vrijwel alle respondenten goed te werken. Een kanttekening daarbij: de informatievoorziening via de krant en de posters op belangrijke plaatsen in het dorp (Duinrell bijvoorbeeld) kwam wat laat op gang. Daardoor zijn mensen in een enkel geval voor een dichte kerkdeur komen te staan.



Bijzondere thema's

De aspecten die aanspreken: de bijzondere thema's in de diensten: het Onze Vader, Luther. Voor de avonddiensten zijn genoemd: de vrijere vorm: overdenking met schilderijen of liederen. Velen hebben ook een gevoel van verbondenheid ervaren: samen zijn, warme sfeer, fijne diensten, variatie in thema en (liturgische) vormgeving zorgen voor een nieuwe dynamiek bij de ontmoeting na afloop van de dienst.

Er zijn ook aandachtspunten naar voren gekomen: gehechtheid aan het eigen kerkgebouw. Weegt het aantal bezoekers in de avond wel op tegen de energie die gevraagd wordt? Niet iedereen heeft behoefte aan andere vormen. Geen gezamenlijke diensten op Eerste Kerstdag, Eerste Paasdag en Eerste Pinksterdag. En denk aan de vakantiegangers op Duinrell.

Advies

De commissie Eredienst adviseert de kerkenraad om in 2018 met de zomerdiensten door te gaan, waarbij de gemaakte opmerkingen worden meegegeven. Met als belangrijk hoofdpunt: gezamenlijke diensten en in het bijzonder de avonddiensten altijd met een bepaald thema en een daarbij passende vorm en de daarbij horende informatie vooraf. De commissie oppert ook ideeën als een dienst in het Engels (voor Duinrell-gasten), of een Evensong. Juist in een andere setting (en dat geldt ook voor vakantiegangers) vormen muziek en zang een verbindende factor. En mogelijk kunnen al onze kerkgebouwen voorzien worden van het toegankelijkheidsvignet voor minder mobiele kerkgangers. De kerkenraad neemt dit najaar een besluit over de opzet van de zomerdiensten in 2018.

>> Vervolg van pagina 1

Het Zonnelied van Franciscus van Assisi

Langzaam maar zeker rijpte het inzicht dat Franciscus het goddelijk vuur dat in hem brandde, diende te gehoorzamen. Na jaren van zoeken begreep hij dat hij door God was geroepen om met zijn leven een maatschappelijk appel te doen op de kerk die zich steeds verder had verwijderd van het Evangelie. In de praktijk betekende dit dat hij leefde temidden van de allerarmsten en dat hij in zijn lekenprediking de kerk ter verantwoording riep om haar roeping om Christus te dienen in de minste van de mensen (Mattheus 25) ernstig te nemen.

Eindeloze tochten

Als we met die wetenschap nog een keer naar het Zonnelied kijken, dan zien we hoe het leven dat Franciscus na zijn bekering leidde, in het lied aan ons voorbij trekt. Het slapen onder de blote hemel, het trotseren van wind en regen, het verdragen van de extreem koude nachten in Umbrië en het genadeloos branden van de zon in de zomer. De eindeloze tochten die hij als rondtrekkend prediker maakte langs de dorpen in zijn geboortestreek. Het wordt in het lied samengevat in de elementen licht, water, vuur en aarde en in relationeel opzicht teruggebracht tot de vier kernrelaties uit zijn leven: Heer, broeder, zuster, moeder.

Over de vier kernelementen en de vier kernrelaties hebben de volgelingen van Franciscus na zijn dood tal van verhalen verzameld. De bekende schrijfster Helène Nolthenius heeft ze in 1988 voor het Nederlandse taalgebied bijeengebracht in het prachtige boek *Een man uit het dal van Spoleto*. Wie ooit Assisi heeft bezocht, zal zich de indrukwekkende fresco's van Giotto herinneren over het leven van Franciscus. Ook daarin wordt het levensverhaal van Franciscus verteld aan de hand van de vier kernelementen en vier kernrelaties uit het Zonnelied.

Nieuwe gedichten

Ongeveer gelijktijdig met het verschijnen van dit nummer van *Gemeentenuws* zal in Culemborg de boekpresentatie van de gedichtenbundel *Zusterlief broederlief* plaatsvinden. Zestien dichters, onder wie ook ons gemeentelid Mieke van den Berg,

lieten zich door het Zonnelied inspireren tot het maken van zeventig nieuwe gedichten. Begin volgend jaar, op zondag 4 februari zal deze gedichtenbundel centraal staan in de dienst in de Messiaskerk in de serie *Dichter bij de dichter*. Dan zullen ook de schilderijen die Jeltje Hoogenkamp maakte van de vier kernelementen en relaties uit het Zonnelied te zien zijn. En in december, zo heeft de Raad van Kerken bepaald, zal het Zonnelied de leidraad zijn voor de dagteksten op de adventskalender.

Werelddierendag

Op 4 oktober aanstaande gedenken we overal ter wereld de sterfdag van Franciscus. Daar is Werelddierendag weer vanaf geleid. Omdat Franciscus zich – als creatuur – één wist met de dieren en hun patroonheilige werd. Het verhaal gaat dat hij in de nacht voor zijn sterven bij het horen van het zingen van een krekel nog een laatste couplet aan het Zonnelied toevoegde. Daarin omarmt hij tenslotte ook de lichamelijke dood als zuster. Want zij is de toegang tot het leven bij God. Maar in het Zonnelied, zo laat hij ons weten, zijn wij geroepen om de Heer nu, met al wat leeft, te loven en te prijzen! Met zijn laatste krachten dicteerde hij om die reden het Zonnelied en maakte hij waar wat hij beleed.



VAN EDE

INTERNATIONAL MOVING

VERLENGDE HOGE KLEI 60 - WASSENAAR - HOLLAND

WWW.VANEDE.COM - T.(070) 511 34 26

STERK IN VERHUIZEN.

SINDS 1923

“We weten niet waarom dingen gebeuren”

Gemeentelid Stella Philipse werd deze zomer 90 jaar. Een gesprek met een vrouw vol energie.

Door Jilles de Klerk

Hoe is het om negentig jaar oud te worden?

“Zelf merk je er helemaal niets van. Als je een dramatische of emotionele gebeurtenis meemaakt, dán word je een ander mens. Maar als je negentig wordt, gebeurt er helemaal niets. Je bent gewoon een dag ouder geworden. Natuurlijk: je fysieke en sociale situatie veranderen, maar dat begint al na je tachtigste en gaat dan zoetjes aan door, heel geleidelijk.”

Je hebt ook de auto moeten wegdoen...

“Ja, een grote verbetering! Mijn benen protesteerden enorm als ik achter het stuur probeerde te komen. Bij mijn scootmobiel is dat helemaal niet zo. Ik heb die nu vijf maanden en het is heerlijk.”

Wat herinner je je van je jeugd?

“Op de lagere school in Den Haag zat ik bij twee Joodse meisjes, Edith en Noortje in de klas. Die vond ik ontzettend leuk. Daar wilde ik dus mee spelen. Maar dat mocht niet. Omdat ze Joods waren. In de

oorlog zijn Edith en Noortje naar Theresienstadt gedeporteerd. Ze zijn er allebei levend uitgekomen. Later heb ik hen weer ontmoet en heel leuke contacten gehad. Toen ik twaalf werd, ging ik naar het Nederlands Lyceum, ook in Den Haag. Dat was een moeilijke tijd voor me. Want ik was dyslectisch. Dat wist men toen niet. Men had het gevoel dat ik best slim was, maar het kwam er niet uit. Dus ik was lui. Ook zelf had ik natuurlijk nooit van dyslexie gehoord. Dus ik vond mezelf ook dom en lui. Het was dan ook een pak van m'n hart om van school af te gaan.”

En toen?

“Toen ben ik flink opgebloeid. Mijn moeder zei: ‘Ga maar naar de huishoudschool!’ En dat ging goed. Je moest daar veel praktische dingen doen. Daarna zei ze: ‘Ga maar iets leuk met kinderen doen!’ Dus deed ik de kleuteropleiding en kwam voor de klas.

Op een huwelijksfeestje ontmoette ik een keer een Noorse mevrouw. Die wees me op het Child Development Centre in Amerika. En, je gelooft het niet, een paar maanden later dobberde ik met een studiebeurs op een boot vol studenten richting Amerika! Daar bleek dat ik helemaal niet dom ben, maar dyslectisch.



Stella Philipse: “Wat wij de realiteit vinden, is slechts tien procent van wat er is.”

Diaconia Speerpunten en diaconale doelen

In de afgelopen maanden hebben we nadere invulling gegeven aan het beleidsplan van de diaconie. Aan de commissie die het beleidsplan heeft voorbereid, was gevraagd om een drietal speerpunten van het beleidsplan te benoemen die op korte termijn ingevuld en uitgevoerd kunnen worden.

Door Fokko van Duyne

In het kort komen de drie speerpunten op het volgende neer:

1. Het zoeken van een partnergemeente. Hiervoor zijn criteria opgesteld. De partnergemeente die we zoeken, kan zich in Nederland bevinden of in het buitenland. De gedachte is om gezamenlijk op te trekken bij speciale diaconale projecten.
2. Het bewust maken van en betrekken van gemeenteleden bij de diaconale werkzaamheden van onze wijkkerken.
3. Het verder ontwikkelen van de antenne- en signaleringsfunctie voor stille hulp. Hierbij wordt nauw samengewerkt met maatschappelijke organisaties en de lokale overheid.

Andere zaken

Het wil niet zeggen dat we ons alleen op deze speerpunten zullen richten, want ook andere zaken zullen onze aandacht blijven vragen, zoals het vreemdelingendiaconaat. Voor de uitvoering hiervan hebben verschillende diakenen zich beschikbaar gesteld, waarbij samengewerkt zal worden met bijvoorbeeld de Raad van Kerken, gemeentelijke instanties, diaconiën van andere gemeenten en de landelijke organisatie van de PKN.

Het is noodzakelijk dat we onze diaconale taken blijven uitoefenen op een gerichte wijze, waarbij we ons concentreren op het dienen van de naaste, in Nederland en in de wereld. Door dienstbaar te zijn aan mensen en aan de samenleving, dichtbij en ver weg, geven we concreet gestalte aan de Bijbelse boodschap. In de Bijbel geldt niet het recht van de sterkste maar van de zwakste. Telkens weer klinkt de oproep om samen te werken aan een rechtvaardige samenleving. De kerk en de diaconie proberen daar een bijdrage aan te leveren.

Collecterooster

Tenslotte: de voorbereidingen voor het opstellen van het diaconale collecterooster voor volgend jaar zijn in volle gang en vragen altijd om een reflectie op de doelen die wij steunen. In principe kan ieder gemeentelid nieuwe doelen aandragen. Misschien heeft u suggesties? Een doel wordt in principe voor vijf jaar ondersteund. Dit betekent dat er ieder jaar ruimte komt voor nieuwe collectiedoelen. Wij gaan ervan uit dat er vijf nieuwe doelen per jaar nodig zijn voor een goede roulatie. De bijdragen die wij via de collectes kunnen geven aan onze doelen zijn noodzakelijk en worden altijd zeer op prijs gesteld.

(advertenties)

**ALLE AANDACHT
VOOR AFSCHEID
NAAR WENS EN
HERINNERING**



EDWARD KARDOL

Oostdorperweg 151
2242 NJ Wassenaar
☎ 070 514 61 00

info@omen-uitvaartzorg.nl
www.omen-uitvaartzorg.nl

FACILITEITEN VOOR HET VERZORGEN VAN:

- UITVAARTEN
- OVERLEDENEN
- OPBARINGEN
- CONDOLEANCES
- AFSCHEIDSBIJEENKOMSTEN
- MEMORIALS

INFORMATIEPUNT VOOR HET:

- BESPREKEN VAN UITVAARTEN
- REGISTREREN VAN UITVAARTWENSEN
- DEPOSITO EN UITVAARTVERZEKERINGEN
- GEDENKTEKENS - URNEN - SIERADEN
- UITVAARTKISTEN

Daar waren ze in de VS al mee bekend. De leiding heeft zelfs mijn ouders gebeld en gezegd: 'U moet ophouden uw dochter naar beneden te halen! Dat is onterecht.' Vind je het niet fantastisch hoe dat gelopen is? Dat is geen toeval, want toeval bestaat niet. Wij weten niet waarom de dingen gebeuren en dan zeggen wij: 'toeval'. Maar dat komt omdat wij zo beperkt zijn. Wij zijn dom en lui, ha, ha!"

Zou je het dan leiding willen noemen?

"Absoluut. Achter de schermen wordt er van allerlei gedaan. Wat wij de realiteit vinden, is slechts tien procent van wat er is. Negentig procent is non-materie. Natuurlijk moet je ook zelf kiezen. Ik ben zelf van huis gegaan en heb die boot genomen. Maar er wordt gestuurd, je wordt geduwd."

Waarheen werd jij geduwd?

"Ik had gemerkt dat ik makkelijk contact met mensen maak. Ik ben toen begonnen met de opleiding maatschappelijk werk. Ben daar later ook als vrijwilliger in aan de slag gegaan. Ik werd ingezet bij mensen die problemen niet aankonden. Vaak omdat ze zwakbegaafd waren. Het lag me om me in te leven hoe het voor hen was. Ogen open, oren gebruiken en praten, veel praten. Ik was een soort buurtagent. Het was heel boeiend. Maatschappelijke betrokkenheid heeft me ook in de kerk altijd het meest aangesproken, denk ik. Ik kon diaken worden in de Messiaskerk. Maar dominee Hellendoorn wilde liever dat ik ouderling werd. In die hoedanigheid legde ik opnieuw bezoeken af. Je informeerde naar omstandigheden van mensen. Soms gaf je een richting aan."

Maar mensen moeten zelf kiezen, zelf verantwoordelijkheid nemen. Dat vind ik belangrijk. Men moet niet denken: 'De dominee (of de ouderling) lost het wel op!'"

Je zei dat het geestelijke belangrijker is dan het materiële, het lichamelijke...

"Ja. We bestaan allemaal uit atomen. Maar wat is een atoom? Dat is een kern, waar ionen omheen draaien. Daartussen zit een ruimte die de draaiing effectueert. Het is allemaal energie. Zo is het ook in het groot. De aarde die 'toevallig' op de goede afstand van de zon staat. Het gebeurt door een kracht, een energie, die we heel goed God mogen noemen. Een enorme energiemacht in de ruimte om ons heen. Je kunt het nauwelijks bevatten. En als het op een gegeven moment voor mij tijd is om te vertrekken, dan stap

ik vol vertrouwen een nieuwe fase in. Want mijn energie blijft. Dat relativeert veel waarover wij ons ontzettend druk maken."

Vanwaar dan toch die betrokkenheid bij maatschappelijke problemen?

"Dat is omdat mijn leven mij gegeven is. Het leven heeft dus een bedoeling. Je hebt een bepaalde aanleg gekregen. En als je die ontwikkelt en er wat mee hebt kunnen doen, dan is het goed. Nu ik negentig ben kijk ik veel terug en denk aan die vele mensen die richting aan mijn leven hebben gegeven. Mijn ouders bijvoorbeeld. Dat ik dom en lui genoemd werd, was natuurlijk negatief, maar ze hebben zo ontzettend veel voor me gedaan. Dan denk je: geweldig dat ik zulke ouders heb gehad."

Met en voor gemeenteleden

Nieuwe serie try-outs voor Het Veerhuis

In het kader van kerk en samenleving werden in de Messiaskerk twee seizoenen lang op zaterdagmiddagen try-outs gehouden onder de naam Het Veerhuis. Dat krijgt dit seizoen een vervolg, om te beginnen op 1 oktober.

Bijzondere gasten werden door een panel en het publiek geïnterviewd over knelpunten op het terrein waarop zij werkzaam en deskundig zijn. Het panel bestaat uit drs. Hannie van Beelen, psycholoog, ir. Paul Geerling en ds. Kees Mos.

Boeiende bijeenkomsten

Achtereenvolgens waren de volgende personen te gast: de heer Roël Karamat-Ali, directeur van de Wassenaarse Krant over de hedendaagse hufterigheid, toenmalig burgemeester Hoekema over wat hem dreef om burgemeester te worden, de nieuwe commissaris van de koning Jaap Smit over hoe zijn theologische achtergrond als predikant al dan niet een rol speelt in zijn huidige functie in het openbaar bestuur, graaf Hugo van Zuylen van Nijveelt over de opvang van vluchtelingen in attractiepark Duinrell, prof. dr. Ina van Berckelaer als deskundige op het gebied van autisme over het te vroeg labelen en diagnosticeren van kinderen die afwijkend gedrag vertonen, en

Jacqueline van Tilburg, directeur senioren van residentie Van Ommerenpark, over haar zorg om de zorg aan ouderen en de mogelijkheden die er zijn om daar tijdig verandering in aan te brengen.

Het waren telkens zeer boeiende bijeenkomsten met uiterst levendige discussies in een open en hartelijke sfeer. De gasten stelden zich volledig open voor de vragen die op hen afkwamen en vertelden met veel plezier over wat hen in hun werk dreef en waar zij graag ook anderen enthousiast voor zouden willen maken. De bijeenkomsten werden omlijst door vrolijk pianospel van Bob Wielenga, wat ook zeer tot de prettige sfeer bijdroeg. Aan de bar deed koster Jac van Vliet dan ook goede zaken tijdens het happy hour dat aansluitend op de gesprekken in Het Veerhuis begon. Omdat alle gasten na afloop bleven napraten, ontstond er niet zelden nog een nieuwe levendige discussie en konden de bezoekers ook nog persoonlijke ervaringen aan de gasten voorleggen.

Nieuwe serie try-outs

Na deze serie try-outs wil Het Veerhuis dit seizoen een tweede serie try-outs starten door ook gemeenteleden voor Het Veerhuis als gast uit te nodigen. Het idee is om elke



Van links naar rechts: Hannie van Beelen, Kees Mos, Roël Karamat-Ali en Paul Geerling

eerste zondag van de maand aan een verrassende gast of een bezielend gemeentelid (PGW-breed) te vragen enkele foto's (of korte filmpjes) te tonen waarin een bepaald thema naar voren komt dat het gemeentelid of de gast na aan het hart ligt. Om aan de hand daarvan met het panel en de aanwezigen tot een verdiepend gesprek te komen. De nieuwe serie try-outs start op zondag 1 oktober met dr. Jisk Heslinga en begint om

11.30 uur. Dit om iedereen – ook kerkgangers uit andere kerken – de gelegenheid te geven Het Veerhuis bij te wonen. In deze nieuwe serie try-outs verhuist ook het happy hour mee. Het wordt verlegd naar circa 12.15 uur (tot 13.00 uur). De commissie die Het Veerhuis voorbereidt, ziet uit naar uw komst en hoopt dat ook op deze wijze kerk en samenleving op een inspirerende manier bij elkaar gebracht kunnen worden.

(advertenties)

Eeuwenoud handschrift



In de Noorderkapel van de Dorpskerk ligt sinds 5 september deze facsimile, een reproductie van een oorspronkelijk in 1260 uitgegeven handschrift. Het is geschonken door de Wassenaarse historicus Bram Ettema. De eeuwenoude codex kan worden bekeken door bezoekers van het stiltecentrum, dat elke dinsdagochtend geopend is.

De Horsten
uitvaartverzorging
WASSENAAR & VOORSCHOTEN

Een vertrouwd gezicht in Wassenaar & Voorschoten

Wanneer u in uw directe omgeving te maken krijgt met een overlijden, kunt u - 24 uur per dag - contact met ons opnemen

www.dehorstenuitvaartverzorging.nl
info@dehorstenuitvaartverzorging.nl

Wassenaar: tel. 070 - 514 43 45 (24 uur per dag)
Voorschoten: tel. 071 - 561 08 00 (24 uur per dag)

De Horsten Uitvaartverzorging, Postbus 1011, 2240 BA Wassenaar

Afscheid Lida Keukenmeester

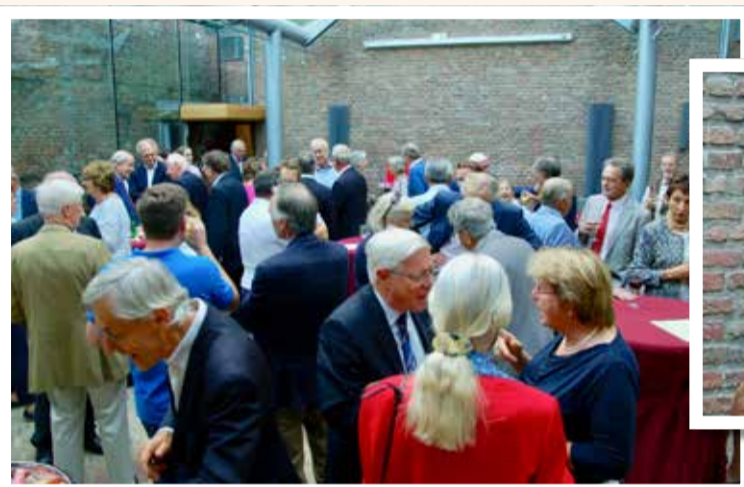


Op 31 augustus nam Lida Keukenmeester na 35 jaar afscheid van het kerkelijk bureau. Veel gemeenteleden kwamen naar de receptie in de Koorruïne. Een impressie.

Van link naar rechts: Lida Keukenmeester, archivaris Tine Oosterbaan en naaste collega Ellen van der Vis van het kerkelijk bureau



Lida en haar dochter Heleen (rechts) luisteren naar het lied dat onder aanvoering van de drie predikanten uit volle borst werd meegezongen



De Koorruïne was bijna te klein



Een hartelijke begroeting van Kees Mos voor Lida



De mensen stonden buiten in de rij

Gaan we met z'n allen digitaal?

We spraken met Ron Snelleman en Paul Koster, beiden lid van de werkgroep Communicatie van de PGW en zeer actief binnen hun eigen wijkgemeente op het gebied van digitalisering. Hoe krijgen we mensen zover dat ze bijvoorbeeld de app 'Protestantse Kerk' gaan gebruiken?

Door John Mewissen

De aanleiding voor dit gesprek is de bekendmaking van de mogelijkheid om via een speciale app ('Protestantse Kerk') de communicatie binnen de kerk efficiënter te maken. Aan de mogelijkheden van deze nieuwe app zijn een paar regels gewijd in de kerkbrief. En er zijn terloops korte mededelingen gedaan door de ouderlingen van dienst voorafgaand aan de kerkdienst. Hoe staat het nu met de invoering en het gebruik ervan?

In vervoering

Als die vraag op tafel komt, raken beide heren in vervoering over de vele mogelijkheden die de app biedt, nu en in de toekomst. Het ideaalbeeld: de informatiestroom tussen de leden van de wijkraad verloopt niet langer via de e-mail, maar via een gezamenlijke digitale opslag. Via

een app word je regelmatig geattendeerd op de voor jouw vergadering belangrijke stukken. Want zo'n app combineert je agenda met de benodigde informatie. Paul merkt op: "Sinds we met de wijkraad Messiaskerk van dezelfde opslagruimte voor kerkelijke informatie gebruikmaken, zijn we gelukkig verlost van een papierberg. We hebben nu snel een goed overzicht van de agenda's, de ingekomen stukken en de verslagen. Alle informatie is met één klik beschikbaar en leesbaar op de raampjes van de laptops, tablets en smartphones."

Oefenen met koffie en koek

Konden alle wijkraadleden snel overweg met de nieuwe wijze van communiceren? "Dat viel reuze mee. Na een of twee oefenmorgens met koek en koffie had iedereen het onder de knie. Men is tevreden." Een bijkomend voordeel is dat er niet langer archiefdozen in de werkkamer nodig zijn. Alles wordt digitaal opgeslagen en komt dus ook niet later op het kerkelijk bureau terecht waar oude ordners en dozen hoog opgestapeld liggen. Ron en Paul zien ook mogelijkheden voor het collecteren. Paul heeft de grootste bezwaren tegen de huidige gang van zaken. We moeten volgens hem af van de geldstromen binnen de kerk. Met het innen van het contante geld, het tellen en het elkaar controleren, zijn te veel mensen in touw. De tellers missen ook het sociale contact bij het koffiedrinken.

Met enige ironie vertelt Paul dat hij na de preek – als hij reflecteert op de verkondiging of geniet van het orgelspel – zich overvallen voelt door de collectezakjes die haastig doorgegeven moeten worden. Hij grijpt naar zijn portemonnee, maar daar zit helaas weinig of geen contant geld in. De moderne mens betaalt met een plastic kaartje.

Collecteren

Zo dreigt de collecte minder op te leveren. Hoe handig zou het zijn als je kon pinnen. Beide mannen zijn het erover eens dat dit te realiseren valt. De ontwikkelingen gaan heel snel. Digitaal je bijdrage regelen via een pinapparaat in de kerk of via je telefoon. Er wordt heel creatief nagedacht over hoe het zou kunnen, zonder dat het de serene sfeer in de eredienst verstoort. Want nu zet iedereen zijn telefoon toch pas weer aan na de dienst.

Ron staat open voor de nieuwe wijze van collecteren, maar zou toch het sociale aspect ervan missen. Het groepje collectanten werkt nauw samen, spant zich in om het zo snel en efficiënt mogelijk te doen. Het werk schept een band.

Gebruik

Hoe staat het met de acceptatie van de app 'Protestantse Kerk'? Maken de mensen er al gebruik van? "Nog maar weinig mensen werken met de nieuwe app. Veel kerkleden halen hun informatie uit

de kerkbrief, of via de digitale koerier en zijn daar tevreden over. Waarom zouden ze veranderen? En de inhoud van de app moet nog worden uitgebreid."

Maar voor de wijk- en kerkenraadsleden? Ron en Paul merken op dat mensen alleen willen veranderen wanneer ze daar ook zelf de voordelen van zien (what's in app for me?) en wanneer er een stok achter de deur is. Als iedereen is 'geschoold', zou je een termijn kunnen stellen waarin zowel schriftelijk als digitaal informatie wordt aangeboden. En een datum waarna nog uitsluitend digitaal wordt gecommuniceerd. En je zult iedereen die nieuw erbij komt, ook moeten scholen. Als voorbeeld wordt de belastingaangifte genoemd. Het is een goede zaak dat de mogelijkheid blijft om de aangifte op papier te doen, zolang niet alle mensen digitaal vaardig zijn.

Workshop

Hoe krijgen we mensen zover dat ze de app gaan gebruiken? Al brainstormend komen we tot de conclusie dat de beste methode die van de workshop is: een bijeenkomst van gemeenteleden die met hun eigen telefoon of tablet gezellig en ontspannen oefenen onder deskundige begeleiding. Al doende leert men. Zo'n bijeenkomst is gemakkelijk te realiseren, bijvoorbeeld na afloop van de kerkdienst of tijdens een (wijk)gemeenteavond. Samen oefenen versterkt de band. De toekomst is er al!

Verstilling

“Stilte is een grote vriend van de ziel, in stilte maken wij contact met de levensbron.” Deze uitspraak van Liesbeth Lehr, kunstenares uit Zaltbommel, zegt veel over haar zelf en haar werk. Stilte is voor haar een belangrijke bron van inspiratie. De expositie van haar werk in de Messiaskerk heeft dan ook verstillung als thema.

Door Dick den Ouden

Liesbeth zegt sterk te zijn beïnvloed door de Spaanse schilder Antoni Tàpies, een van de belangrijkste abstracte kunstenaars van de twintigste eeuw. En die invloed is in haar werk duidelijk aanwezig. Evenals hij wil zij terug naar de essentie van de schilderkunst. Alle mogelijke materialen konden en kunnen worden gebruikt: textiel, gips, zand. Door vooral aardse materialen te gebruiken, geeft Liesbeth haar werk een tijdloos karakter.

Tijdloos

Dat tijdloze spreekt sterk in het gebruik van een koptisch weefsel in een wandkleed in gemengde techniek. Het woord koptisch doet ons denken aan de koptische kerk, de christenen in Egypte die het tegenwoordig zo moeilijk hebben. In de archeologie en de kunst zijn koptische weefsels gewezen stoffen uit de late oudheid of de vroeg-christelijke periode die vervaardigd werden in het Middellandse Zeegebied. Dankzij het gebruik om de doden in hun kleding te begraven en dankzij het droge Egyptische zand, zijn die weefsels bewaard gebleven. Weinig aangetast, waar voelbaar en zichtbaar de tijd overheen is gegaan. Door die tijdloosheid laat Liesbeth Lehr zich inspireren.

Niet-weten

Ook in poëzie en oude teksten vindt zij inspiratie. Een goed voorbeeld daarvan is haar werk *De wolk van niet-weten*. De titel is ontleend aan een mystieke tekst uit de veertiende eeuw. Een onbekende Engelse auteur geeft aan een 24-jarige kloosterling advies over de manier waarop hij God moet zoeken: negeer je zintuigen, schakel je verstand uit. Ik zag die wolk zweven in de eeuwenoude St. Maartenskerk van Zaltbommel waar Liesbeth Lehr onlangs exposeerde en ik moest denken aan de grote mystici uit die waanzinnige veertiende eeuw, meester Eckhart en Jan van Ruusbroec, meesters in het niet-weten.

Heiligen

Liesbeth Lehr zal ook haar reeks heiligen laten zien, schilderijen waarin zij ook teksten heeft aangebracht. Heiligen als bronnen van inspiratie op onze levensweg. Protestanten voelen zich vaak wat ongemakkelijk wanneer het over heiligen gaat. In het toneelstuk *Onze stad* van Thornton Wilder, wordt de vraag gesteld: “Zijn er mensen die tijdens hun leven het leven doorgronden? Zal iemand dat ooit kunnen?” Er volgt tenslotte een aarzelend antwoord: “Misschien de heiligen en de schrijvers... een beetje.” Wellicht kan Liesbeth Lehr ons helpen die heiligen te doorgronden... een beetje.

De commissie Kerk & Kunst nodigt u van harte uit aanwezig te zijn bij de feestelijke opening van de expositie met werk van Liesbeth Lehr op zaterdag 14 oktober, 15.00 uur in de hal van de Messiaskerk. Overige openingstijden: 21 en 28 oktober, 15.00 tot 17.00 uur.



Vragen van lezers



Vraag

Hoe komt het dat uiteindelijk niet het gedachtegoed van Luther maar dat van Calvijn in Nederland wortel schoot?

Antwoord van Kees Mos

Er is in de afgelopen eeuwen veel over deze vraag nagedacht. Het is inderdaad opmerkelijk dat de aanhang van Luther aanvankelijk wijdverbreid was in de Nederlanden. De eerste ketterverbrandingen in de Nederlanden vonden al in 1523 plaats, dus lang voordat Calvijn zijn Institutie had geschreven.

Maar bij het uitbreken van de Nederlandse Opstand in 1568 kwamen de verhoudingen geheel anders te liggen. Luther had een strikte scheiding aangebracht tussen het persoonlijk geloofsleven en de maatschappelijke vertaling daarvan. Hij hield vast aan de reeds door Augustinus bepleite tweerijkenleer. Een christen voegt zich naar het gezag van de overheid dat boven hem is gesteld.

Calvijn wilde van zo'n strikte scheiding niet weten. In zijn Institutie trok hij de lijn van het persoonlijk geloof door tot in het dagelijks leven. Zijn inzichten werden onder zijn leiding letterlijk toegepast in Genève, dat vervolgens weer een voorbeeld werd voor de Nederlanden waar de overheid steeds vaker met grof geweld de rechten van de burgers vertrapte.

Een tweede reden waarom men in Nederland gedurende de jaren van de opstand langzaam maar zeker van Luther naar Calvijn opschoof, is gelegen in het kerkmodel dat Calvijn voorstond. Gemeenten hadden volgens Calvijn zelf het recht ambtsdragers te benoemen, hun eigen financiën te beheren en kerkelijke rechtspraak uit te oefenen. In de oorlogssituatie waarin Nederland zich tachtig jaar bevond, gaf dat een betere mogelijkheid om zich weerbaar op te stellen dan het Lutherse kerkmodel, waarbij alles afhing van de vorst en landelijk moest worden geregeld.

Toen ons land in 1813 een eenheidsstaat werd en de protestantse kerk op die wijze werd gereorganiseerd, bleek al gauw hoezeer het kerkmodel van Calvijn inmiddels zijn weg had gevonden naar de gemeenten: de eerste afscheiding van de hervormde kerk vindt al plaats in 1834. In de kerkorde van 2004 voor de huidige protestantse kerk is veel van wat Calvijn voor ogen stond bewaard gebleven. De nieuwste kerkordevoorstellen neigen echter weer in de richting van het Lutherse kerkmodel.

Heeft u ook een vraag? Stuur deze naar de redactie (zie colofon).



Engelen & Spoor

UITVAARTVERZORGING

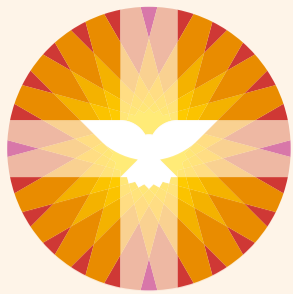
Gericht naar
uw persoonlijke wensen

Verzorgen van en hulp bij
verzekeringen en deposito's

Diverse uitvaartcentra beschikbaar,
o.a. 'Sorghvliet',
Groot Hertoginnelaan,
's-Gravenhage

Kantoor
Jan van Nassastraat 110
's-Gravenhage

Tel. (070) 350 7000
(dag en nacht)



Redactioneel Heiligen

De maand oktober staat in het teken van Franciscus van Assisi. In de beschouwing over diens Zonnelied in het openingsartikel gaat Kees Mos in op het persoonlijke aspect van dit lied en de betekenis ervan in onze tijd. In de rubriek Kerk & Kunst leest u over de nieuwe expositie 'Verstilling'. De kunstenaar Liesbeth Lehr laat eveneens heiligen zien als bronnen van inspiratie op onze levensweg. En in het interview van Jilles de Klerk op pagina 4 vertelt Stella Philipse (90 jaar) over persoonlijke, betekenisvolle herinneringen die de drijvende kracht zijn voor haar maatschappelijke en kerkelijke betrokkenheid.

Met Paul Koster en Ron Snelleman kijken we vooruit. Gaan we een digitale toekomst tegemoet op termijn? In de terugkoppeling van de enquête over de zomerdiensten geeft de commissie Eredienst een advies voor 2018. Via de 'Vraag van de lezer' komen we nog een keer terug op de artikelenserie over Luther en de Reformatie. En de foto's geven een klein overzicht van vreugdevolle en inspirerende ontmoetingen en gebeurtenissen die geweest zijn of ons nog te wachten staan in het komend seizoen.

Marianne Mewissen



Grote opkomst bij boerderijdienst

De boerderijdienst van 27 augustus mocht weer rekenen op een grote opkomst van jong en oud. In een prachtige ambiance hebben wij na de dienst kunnen genieten van een heerlijke lunch. De oudere jeugd werd met een tractor naar de polder gereden, waar ze konden zwemmen en de jongste kinderen bezochten de kleine kalfjes. Dank aan alle mensen van de organisatie.

Kerkdiensten

Dorpskerk, Plein 3, tel. 070 - 511 35 20 | ds. J.A.D. van der Boon, tel. 070 - 517 11 48
Kievietkerk, Oranjelaan 2, tel. 070 - 517 97 24 | ds. J.M. de Klerk, tel. 070 - 889 03 33
Messiaskerk, Zijllaan 57, tel. 070 - 511 55 82 | ds. N.K. Mos, tel. 071 - 542 62 74

Alle kerkdiensten beginnen om 10.00 uur, tenzij anders aangegeven.

Kijk voor actuele informatie over de kerkdiensten op de website: www.pkn-wassenaar.nl

	Dorpskerk	Kievietkerk	Messiaskerk
Zondag 1 oktober Israëlzondag	ds. F. Ort (Dieren)	mw ds. R.C.G. Schultheiss (Sassenheim)	ds. N.K. Mos Dienst van Woord en Tafel
Zondag 8 oktober	ds. J.A.D. van der Boon	ds. J.M. de Klerk Taizédienst	ds. A. Vroomans (Delft)
Zondag 15 oktober	ds. J.A.D. van der Boon Cantatedienst	ds. J.M. de Klerk	ds. N.K. Mos
Zondag 22 oktober	ds. H.A.M. Prins (Wassenaar)	ds. A. Noordam (Dordrecht)	ds. N.K. Mos
Zondag 29 oktober	ds. J.A.D. van der Boon en ds. J.M. de Klerk Kerkdienst à la Paris	dr. G. van de Kamp (Delft)	ds. J.D.W. Eerbeek (Den Haag)
Zondag 5 november Gedachteniszondag	ds. J.A.D. van der Boon	ds. J.M. de Klerk	ds. N.K. Mos
Zondag 12 november	mw ds. L. Vollebregt (Den Haag) Cantatedienst, 19.15 uur, ds. N.K. Mos	ds. J.M. de Klerk	ds. N.K. Mos
Zondag 19 november	drs. J. Smit (Oegstgeest)	ds. B. Roolvink (Voorhout)	ds. F. van Melle (Oudorp)
Zondag 26 november	ds. J.A.D. van der Boon	ds. N.K. Mos	ds. J.M. de Klerk

Taizédienst in de Kievietkerk

Zondag 8 oktober staat de kerkdienst in de Kievietkerk opnieuw in het teken van de spiritualiteit van Taizé. Dat betekent een dienst met een gedragen, meditatief karakter. Het orgel zwijgt, de liederen worden begeleid op hobo (Han Kapaan), gitaar (Marc Lezwijn) en cello (Ellen Jansen). Die liederen zijn een mix van

bekend en nieuw, maar steeds eenvoudig mee te zingen. We worden daarin bijgestaan door de cantorij onder leiding van Anneke Jansen. Ook is er solozang van Annabel Wildschut. De teksten zijn kort en sober. Verder zal er gelegenheid zijn voor wie dat wil om tijdens de voorbeden een kaars te ontsteken.



De combinatie van muziek, teksten, gebed en stilte geeft ieder de ruimte om op een eigen manier het verlangen naar God aan te spreken en te beleven. Van harte welkom: zondag 8 oktober 10.00 uur in de Kievietkerk.

*Het volgende nummer...
...verschijnt in de laatste week
van november*